

VALORI ALE TEATRULUI ROMANESC

Nicolae Brancomir:

„Eterna
preluare
a torței“

În vechiul cartier bucureștean al Pieței Buzești, casa lui Nicolae Brancomir își exprimă întru totul locatarul: interioare de rafinată tihnă, cu mărturiile vieții de actor risipite generos, mereu sub priviri, ca îndemn pentru creație. Jovial și tumultuos, octogenarul cu gestul larg și vorba sonoră, abia întors de la Național sau de la Radio, se așază în fotoliu. Îi lipsește doar toga, pentru a părea un personaj din repertoriul care l-a consacrat.

— Iubite maestre, aveți un nume de scenă care ar fi umplut de invidie generația romantică a lui Pascaly!

— M-a „botezat“ Corneliu Moldovanu; ca fiu de răzeși bucovineni, nu puteam

sta sub reflectoare cu numele de acasă — Turculeț! Deși numele a fost eternizat de Sadoveanu în romanul **Zodia Cancerului**. Mereu m-am întrebat: oare țărânul care l-a însoțit pe abatele de Marenne prin Moldova de Sus să fi fost un strămoș al meu? Sint sigur însă de rudenția cu Sergiu Celibidache, cu soprana de faimă mondială Viorica Ursuleac...

— Deci, neamul Turculeț stătea sub zodia artei!

— Așa este... să vezi... Licean fiind, la „Sfântul Sava“, m-am nimerit în culisele Teatrului Național cînd se schimba decorul pentru actul ultim din **Ovidiu**, drama lui Alecsandri. Era în scenă și „exilatul de la Tomis“, un bătrîn alb, în blănuri albe, Aristide Demetriade. Peste

**Sus, stînga
Oreste din
„Andromaca“
de Racine.
Sus, dreapta,
Egipt din
„Atrizii“
de Victor
Eftimiu**

**Cu Irina
Răchițeanu-
Șirianu
în „Judecata
focului“
de Al. Adamescu**

Brinzovenescu din „O scrisoare pierdută“ de I. L. Caragiale, alături de Ion Finteșteanu și Al. Giugaru. Amias Paulet din „Maria Stuart“ de Schiller, alături de Florin Piersic (Mortimer)

**Dirigintele poștei din „Revizorul“ de Gogol
Doctorul din „Regele moare“
de Eugen Ionescu**

ani, directorul Camil Petrescu a pus în repertoriu **Ovidiu** pentru mine. „Costumul acesta n-a mai îmbrăcat pe nimeni, de la Demetriade“, mi-a spus croitorul Ionel Popa.

— **Și, pînă la „blănurile scitice“ ale lui Ovidiu... ?**

— Întii, Conservatorul de artă dramatică. Mă împrietenisem cu Ion Șahighian, pedagog strălucit, care m-a învățat să spun fabula „Dreptatea leului“. Am spus-o cu aplomb, în fața somităților I. Nona Ottescu, Nae Soreanu, C. Nottara, Lucia Sturdza Bulandra, Ion Livescu... „Nicule, te vrea Soreanu la clasa lui“ — mi-a spus Șahighian după examen, și m-am mirat: Soreanu era un mare comedian, iar vocea mea „promitea“ un actor de tragedie.

— **Ați debutat ușor ?**

— Pe atunci, elevii de Conservator făceau figurație la Național. Pentru un spectacol cu **Sapho**, pus în scenă de Nottara, am îndrăznit să iau de pe masa suflerului singura hîrtie cu o replică din șapte cuvinte, cuvintele unui „om din popor“. Pe restul hîrtilor erau replicile „multimii“. Nottara a îngăduit ucenicului „să vorbească“ și... să deuteze.

— **Ce admira ucenicul, la Nottara ?**

— Ținuta, pe stradă și în scenă, vorba dulce, delicatețea suflatească și credința că teatrul este mai ales o artă a cuvîntului. „Să nu bateți în cuvinte“, ne spunea deseori, adică să nu facem „teatru“. Personajul să trăiască prin rostirea simplă, în armonie cu firea sa.

— **De cîți ani trăiți sub reflectoare ?**

— De șase decenii. Am fost martor la al doilea clasicism al scenei noastre, cel interbelic. Sub influența măștrilor Nottara, Paul Gusty, Demetriade, Petre Sturdza, Marioara Voiculescu și încă atîția alții, mi-a plăcut să joc teatru clasic.

Dar nu numai. De la Sofocle pînă la romanticul nostru Victor Eftimiu (cel din piesele în versuri), zeci și zeci de roluri mi-au solicitat înclinația nativă spre poezie, dar și pasiunea pentru tirada amplă, de meșteșugit efect literar și artistic.

— **După mil de apariții scenice, n-ați vrea să numiți confrății alături de care ați trăit izbinzi artistice ?**

— Tragediana Agepsina Macri, extraordinară în piesele soțului ei, Victor Eftimiu. Măestrul avea o slăbiciune pentru Calboreanu și pentru mine, ne cerea în distribuții... Parteneri ideali mi-au fost și George Vraca, și Al. Critico, N. Bălățeianu, Aura Buzescu, meșteri desăvîrșiți ai dicțiunii, prin care dăinuia, în tineretea mea și după aceea, „școala Teatrului Național“. Pot afirma, după atîtea decenii de slujire a primei noastre scene, că fama Naționalului s-a întemeiat, prin ani, mai ales pe cultura vocii și a vorbirii.

— **Ați formula o „profesiune de credință“ ?**

— Nu vreau să fiu un bătrîn sfătos, dar actorul care nu știe să vorbească și recurge, pentru a se exprima, mai mult la efecte de plastică, gestică etc., iertemi-se, nu este actor. Stimez cirul, dar în arena cu nisip.

— **Îi interpretați deunăzi pe Zenon al IV-lea din plesa lui Dürrenmatt Romulus cel Mare. O distribuție cu mulți tineri...**

— O distribuție cu talente puternice, cu fete și băieți — le pot spune așa, nu ? — vrednici urmași ai celor care au consolidat Teatrul Național. Prin ei, prin colegii lor, o nouă strălucită generație a „casei lui Nottara“... Eterna preluare a torței.

Ionuț NICULESCU